

## سیر تکامل درمان فتق‌های جدار شکم

دکتر علی یعقوبی‌نوتاش<sup>\*</sup>، دکتر جلال سیدفرشی<sup>\*</sup>، دکتر آیدین یعقوبی‌نوتاش<sup>\*</sup>

چکیده:

فتق "Hernios"، به عنوان یک بیماری شناخته شده از روزگار باستان همواره توجه بشر را به خود جلب کرده و بعضی از تظاهرات و علائم و درمان‌های مختلف آن، مورد توجه پیشینیان بوده است. در طی گذشت دوران باستان تا دوران سلمانی - جراحان پیشرفت عمدت‌های در شناخت و درمان آن حاصل نگرده‌اند و لی با ظهور رنسانس در اروپا و جایز شدن دیسکسیون و تشریح، دانش پزشکان از آناتومی فتق‌ها افزایش یافته و با معرفی روش‌های استریل کردن توسط لیستر و تثیت جایگاه بیهوشی در جراحی، تحول اساسی در درمان فتق ایجاد شده است.

از زمان باسینی و در طول یک قرن اخیر، پیشرفت‌های گسترده‌ای در روش‌های جراحی مختلف بافتی و بکارگیری از پروتزهای فلزی و غیر فلزی در جراحی به طور همزمان حاصل گشته است. امروزه با پیشرفت تکنولوژی و بهینه سازی انواع مشن‌ها، روش‌های جراحی بهتری برای ترمیم بافتی با استفاده از پروتز و لایراسکوب برای درمان فتق بکار گرفته می‌شود. از طرفی افزایش مهارت جراحان، با رعایت اندیکاسیون‌های روش‌های مختلف جراحی، میزان عود بیماری کاهش یافته و عوارض پس از جراحی نیز کمتر شده است.

واژه‌های کلیدی: فتق، جدار شکم

### دوره باستان

Celsus در سال ۲۵ میلادی استفاده از ترانس ایلومیناسیون را برای افتراق بین هیدروسل و فتق شرح داده و همچنین جا انداختن "Taxis" را در فتق‌های گیر کرده توضیح داده است. زمانی برای جا انداختن فتق گیر کرده از دستگاه‌های شبیه منجیق استفاده کرده و بیمار را به آن بسته و در وضعیت کاملاً سر و ته او را وادر به استفراغ می‌کردند (تصویر ۳).

Heliodorus در قرن دوم میلادی پس از جدا کردن بیضه، ساک را بهم پیچانده و فتق را درمان می‌کرد. جالینوس در سال ۲۰۰ میلادی نظریه پارگی پریتون را در

"Hernia" برگرفته از کلمه یونانی "Hernios" به معنی برجستگی است که در نوشته‌های بقراط (پدر طب) در پانصد سال قبل از میلاد بکار رفته است (تصویر ۱). از روزگار باستان به عنوان یک بیماری همواره توجه بشر را به خود جلب کرده و بعضی از تظاهرات و علائم و درمان‌های مختلف آن مورد توجه پیشینیان بوده است به طوری که در یک نوشته مصری (۱۵۵۰ پیش از میلاد) بانداز فتق (با استفاده از فتق بند، Truss) توضیح داده شده است که این وسیله هنوز هم با شباهت زیادی با انواع اولیه آن مورد استفاده قرار می‌گیرد (تصویر ۲).

\* استاد گروه جراحی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، بیمارستان سینا، بخش جراحی عمومی

تلفن: ۶۶۷۱۶۵۴۵

Email: Yaghoobi1381@yahoo.com

\*\* دستیار گروه جراحی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، بیمارستان سینا، بخش جراحی عمومی

تاریخ وصول: ۱۳۸۷/۰۸/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۷/۱۱/۰۶

ایجاد فتق، بدون اینکه از علم تشریح بهره‌ای برده باشد، ارائه کرد، این نظریه تا زمانی که جراحان از آناتومی اطلاع یافته‌ند پابرجا ماند.



تصویر ۳- درمان فتق گیر کرده در روزگار باستان



تصویر ۱- مجسمه نشان‌دهنده فتق نافی (قرن پنجم و چهارم قبل از میلاد)

**Paul of Aegina** در سال ۷۰۰ میلادی آخرین نویسنده کتب کلاسیک یونانی، تفاوت بین هرنی اینگوینال ناکامل (Bubonocele) را با نوع کامل (Scrotal) بیان کرد. همچنین او نظریه پارگی پریتون را رد کرده و اعتقاد داشت که پریتون در اثر کش آمدن (تشکیل ساک)، منجر به ایجاد فتق می‌گردد.

### دوره سلمانی - جراحان (دلakan)

بعد از سقوط رم، انجام جراحی توسط کلیسا ممنوع اعلام شد. در این شرایط اعمال جراحی به سلمانی‌ها - جلادان و دلاک‌های سیار نسبت داده می‌شد. آموخته‌های شخصی این افراد بطور محترمانه به نسل‌های بعدی در فامیل انتقال می‌یافتد و چون مردم بطور کلی قادر به خواندن و نوشتن زبان‌های لاتین و یونانی نبودند، بنابراین به علت این محدودیت‌ها جراحی به عنوان یک حرفه، پیشرفته نمی‌کرد.

**Guy de chauliac** پزشک فرانسوی (۱۳۶۳ میلادی) در کتابی که در جراحی به رشتة تحریر درآورده به نام **Chirurgia Magna** برای اولین بار تفاوت بین فتق مستقیم و غیرمستقیم را توضیح داد و انجام عمل جراحی را برای فتق خطرناک و مورد تردید قرار می‌دهد. او همانند Albucasis



تصویر ۲- فتق بند برای فتق مقبنی

فتق استرانگوله با روش غیر جراحی معطوف شد که شامل جا انداختن – استفاده از حolle گرم و یا بخ، خوردن جیوه، مصرف مسهل می‌شد.

با معرفی سرنگ هیپودرمیک تعدادی از جراحان، ولیو ۱۸۳۷، هیتون ۱۸۴۲، پانکوست ۱۸۶۷، مواد اسکلروزان را در محل فتق تزریق کردند که نتایج رقتانگیز داشته است که همانند روش کوتربیزاسیون شیمیایی به بوته فراموشی سپرده شد.

### لیستر و آنتی سپسیس

جوزف لیستر، استاد جراحی ۳۸ ساله بیمارستان گلاسکو در سال ۱۸۶۵ یک شکستگی تبیبا را با پانسمان اسیدکربولیک رقیق نشده درمان کرد. با استفاده از این روش لیستر کاهش مرگ و میر پس از آمپوتاسیون را از ۴۶٪ به ۱۵٪ گزارش کرد. لیستر اولین هرنیورافی آنتی سپتیک را در ۱۸۶۹ انجام داد.

مارسی شاگرد لیستر اولین مقاله هرنیورافی آنتی سپتیک را با نخ کاتکوک کاربولیزه، منتشر کرد. از زمان لیستر تا باسینی – تمام روش‌های ارائه شده توسط مارسی، Czerny، ریختر و دیگران براساس دسترسی از سوراخ خارجی فتق انجام می‌شد و پس از دیسکیون ساک در عمق کانال، گردن ساک را می‌بستند و بنابراین تا این زمان هنوز ترمیم بافتی، به معنی متداول آن یعنی تقویت کف کانال اینگوینال انجام نمی‌شد.

### باسینی

ادورادو باسینی (تصویر ۴) جراحی فتق اینگوینال را با معرفی روش خود متحول کرد – او در سال ۱۸۴۴ در شهر Pavia نزدیک میلان ایتالیا به دنیا آمد و در سال ۱۸۶۶ دکترای طب خود را گرفت.

ملقات او با بیلروت، لانگه بک و لیستر فرصت‌های آموزشی را در زمینه آناتومی – پاتولوژی و جراحی بالینی برای او فراهم کرد. باسینی تصور می‌کرد که ایجاد یک لایه اسکار در جراحی فتق برای جلوگیری از عود کافی نیست. باسینی روش جراحی خود را برای اولین بار در سال ۱۸۸۷ ارائه کرد – در سال ۱۸۸۹ او یک کتاب ۱۰۶ صفحه‌ای در مورد فتق تألیف نمود. در یک نگاه گذرا به معرفی روش باسینی در درمان فتق تأثیرات عمده این روش را در ترمیم بافتی می‌توان در جدول زیر خلاصه کرد (جدول ۱).

سوزاندن شیمیائی با ارسنیک را تائید کرده که سبب انهدام پوست – فاسیا و استخوان پوییس می‌شده است. همچنین او شش هفته استراحت کامل در بستر را برای درمان فتق توصیه کرده است.

در طی قرون وسطی این سؤال پیش آمده که آیا اخته کردن به روش یونانی و روم باستان برای درمان فتق لازمت...؟ از طرفی به علت نیاز به وجود پسران برای لشگرکشی‌ها، تعدادی از سلاطین روش "جراحی رویال" را توصیه می‌کردند که منسوب به Gerald of Metz (قرن پانزدهم) جراح فرانسوی بود.

در این روش یک رشته طلائی دور ساک و کورد به نحوی حلقه زده می‌شد که بدون فشار به کورد، مانع خروج احشاء از شکم گردد.

### دوره جراحان آناتومیست

پس از رنسانس انجام اتوپسی و دیسکسیون آناتومی بدن انسان در تمام اروپا رایج شد و دانش انسان درباره ایجاد فتق به سرعت توسعه یافت و جراحان با ارائه مطالعات خود در آناتومی فتق‌های مختلف، زمینه را برای بکارگیری روش‌های جدید درمان جراحی فتق‌ها مهیا کردند.

لیتره (در سال ۱۷۰۰ میلادی) یک دیبورتیکول مکل را در ساک هرنی گزارش کرد. رانسیل (در سال ۱۷۲۴ میلادی) فتق سوراخ ابتوراتور را گزارش نمود. De Garengeot (در سال ۱۷۸۵ میلادی) فتق لمبر را توضیح داد. ریختر (در سال ۱۸۱۴ میلادی) انتروسل ناقص را شرح داد. اسکارپا (در سال ۱۸۲۱ میلادی) فتق اسلایدینگ را تعریف کرد.

در اوایل قرن نوزدهم مجموع اطلاعات به دست آمده از آناتومی در کارهای کمپر – کوپر – هسلباخ – کلاکت – مورتون، انتشار یافت.

هسلباخ (سال ۱۸۴۱ میلادی) مثلثی را گزارش کرد، که بعد از او بنامش نام‌گذاری شد و همچنین تراکت ایلیوپوپیک را توضیح داد. کوپر فتق مستقیم را از دفکت مثلث هسلباخ تعریف کرد.

مورتون تاندون کونژون را تشریح کرد. با وجود پیشرفت مهم و معرفی بیهوشی در سال ۱۸۴۶ ترمیم جراحی فتق‌ها پیشرفت اندکی داشت، زیرا هرگونه تلاش برای بازکردن ناحیه اینگوینال منجر به ایجاد عفونت می‌شد و به همین علت توجه ویژه‌ای به جا انداختن

جدول ۱- پیشرفت های جراحی فتق با روش ترمیم باسینی

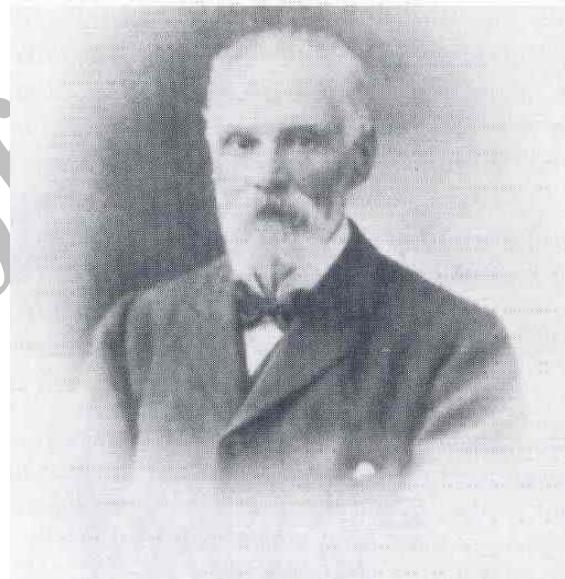
تشریح	ترمیم	مراقبت های پس از عمل
باز کردن کامل آپنوروز مایل خارجی	ساخت کف جدید سه لایه	
باز کردن کامل فاسیا ترانسورسالیس	جابجایی قدامی کناری کورد	راه افتادن سریع
دیسکیون و آزاد سازی کورد اسپر ماتیک	برقراری جهت مایل کانال اینگوینال	کوتاه شدن زمان بستری (۱۳-۱۴ روز)
بستن پروسپرسوس واژنالیس	استفاده از غلاف رکتوس	کنار گناهشتن فتق بند
استفاده از پلان پره پریتونال	استفاده از بخیه های عمیق با نخ سیلک	مطالعه پیگیری کافی
استفاده از برپش های دو طرفه در موارد نزوم	میزان عفونت پائین (%)	
	استفاده از درن	

درمان فتق های عود شده و مشکل دار توصیه شد و وانتز در آمریکا این روش را توسعه داد و سپس نوع یک طرفه آن را معرفی کرد.

تاریخچه استفاده از مش در ترمیم هرنی از ابتدای انجام مدرن جراحی فتق با شناخت آناتومی و بافتی توسط باسینی، عود فتق همه جراحان را آزار داده و کار آنها را بی نتیجه کرده است! عود به عنوان عارضه اصلی عمل جراحی موجب نارضایتی بیماران و پیچیده تر شدن جراحی مجدد شده است.

با اینکه استفاده از روش های جایگزینی بافتی اتو لوگ، همولوگ و هترولوگ موفقیت هایی را در ترمیم فتق داشته و زمینه کافی را برای رشد فیبروپلاست های میزبان ایجاد می کرد ولی وجود مشکلات ناشی از واکنش سیستم ایمنی میزبان به این بافت ها و احتمال انتقال ایدز و عدم نیاز واقعی به جایگزینی بافتی موجب گردید که مواد سنتیک به عنوان بهترین راه حل فائق آمدن بر این مشکلات تلقی شود. در حدود یکصد سال استفاده از روش های مختلف مواد غیر بیولوژیک راه تکامل خود را طی کرده است. در حال حاضر مش های فلزی به علت ایجاد محدودیت حرکت در جدار، احتمال آسیب های بافت های مجاور و نیز اخلال در انجام گرافی با اشعه ایکس و ام آر آی، کنار گذاشته شده همچنین مش های سنتیک با پایه رزینی نیز مورد استفاده قرار نمی گیرد.

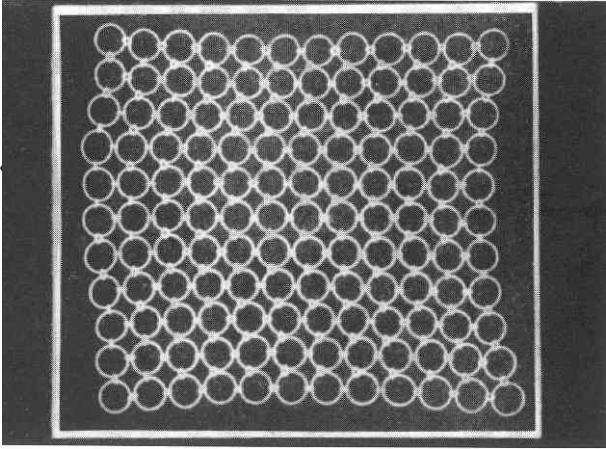
## پروتز های فلزی



تصویر ۴- ادواردو باسینی

فرگومن - آندرو - مایو و هالستد در اوایل قرن بیستم روش های مختلفی از ترمیم بر پایه روش باسینی ارائه کردند که سال ها مورد استفاده قرار می گرفتند. چیتل (در سال ۱۹۲۱) درمان فتق های دو طرفه را از طریق برپش فن اشتیل با دسترسی از طریق پره پریتونال به محل آناتومیک فتق اینگوینال ارائه کرد. مک وی در سال ۱۹۶۶ و نایهوس ۱۹۷۸ روش های ترمیم پره پریتونال و دسترسی خلفی به ناحیه آناتومیک فتق را ارائه کردند.

استوپا در فرانسه در آخرین ربع قرن بیستم روش تقیویت جدار با مش بزرگ دو طرفه، (GPRVS) [Great Prosthesis for Reinforcement of Visceral Sac] را با دسترسی از فضای پره پریتونال معرفی کرد که برای



بابکوک استفاده از این ماده را در جراحی فتق و نقص‌های دیواره قفسه سینه شروع کرد. قابلیت انعطاف آن و مقاومت و تحمل آن در مقابل عفونت، سبب گردید که مورد قبول اغلب جراحان باشد.

در سال ۱۹۷۳ پرستون و ریچاردز گزارش دو هزار مورد جراحی با استفاده از این نوع مش را در مدت ۲۴ سال ارائه دادند که فقط در ۱٪ موارد عفونت گزارش شده و بدون عود بوده است.

با وجود تمام مزایای آن به علت توسعه نقش MRI در پزشکی و به علت کنتراندیکاسیون استفاده از پروتزهای فلزی، این روش با پروتزهای سنتتیک جایگزین شد.

### پروتزهای غیر فلزی سنتتیک

نظریه کیمبلری، کونتز در سال ۱۹۵۹ در مورد پیشرفت استفاده از مش‌های غیرفلزی از اهمیت خاصی برخوردار است: "ما تصور می‌کنیم که نیاز اساسی در جراحی، استفاده از مواد غیرقابل جذب، مش‌های غیر فلزی است که هم در نخها و هم در پروتزها بدون ایجاد مشکل، علیرغم حضور عفونت مورد استفاده قرار گیرد" آنها الیاف متعددی را در شرایط سپتیک و آسپتیک روی سگ‌ها آزمایش کردند و نتایج خوبی به دست آورده‌اند.

### اسفنج پلی‌وینیل (Ivalon)

یک پلیمر ترکیبی از پلی‌وینیل الکل با فرمالدئید به صورت اسفنج بدون بو – بدون مزه – سفید و سخت، ساخته شد که به صورت ورقه‌هایی برای مصارف پزشکی قابل برش بود از این اسفنج علاوه بر استفاده در ترمیم فتق، در جراحی جدار قفسه سینه – تراشه – ارتوپدی – جراحی اعصاب و ... استفاده شده است.

کیمبلری، کونتز آن را به عنوان یک پروتز مناسب در ترمیم فتق معرفی کردند.

### نایلون

در سال ۱۸۹۴ توسط فلپس استفاده از اولین پروتز ساخت دست بشر برای تقویت جدار ارائه شد که به صورت حلقه‌های نقره‌ای روی کف کانال اینگوینال قرار گرفته و موجب بهم نزدیک شدن لایه‌های جدار شکم می‌شد که سبب راکسیون جسم خارجی و ایجاد فیبروز می‌گردد.

این روش توسط Goepel، ویتلز در آلمان برای ترمیم فتق به صورت بافت ظریف سیم نقره‌ای (Silver Wire Filigrees) معرفی شد (تصویر ۵).

تصویر ۵- مش فلزی نقره‌ای

بافت ظریف نقره به عنوان اولین مش مصنوعی در درمان عود فتق‌ها و عوارض ناشی از عمل جراحی فتق مورد استفاده قرار گرفت و در لایه‌های مختلف جدار کار گذاشته شد (Mc Gavin – Bartlet – Menyer).

در یک سری از پانصد بیمار، بال فقط دو مورد عود شناخته شده را گزارش کرد ولی وجود عوارض مثل تجمع مایع – تشکیل سینوس تراکت، افزایش احتمال عفونت و ناراحتی بیمار موربیدیتی بیماران را افزایش می‌داد. همزمان با توسعه و تکامل پروتزهای جدید، تجربیات این جراحان پایان یافت.

### گاز تانتالوم

تانتالوم با شماره اتمی ۷۳، وزن اتمی ۱۸۰/۸۸ از نظر شیمیائی مقاوم به اسید و قلیا، خنثی در محیط بافت زنده و دارای قدرت کشش بالا و قابلیت انعطاف‌پذیری و نرمی می‌باشد.

بورکه در سال ۱۹۴۰ مصرف آنرا در جراحی معرفی کرد و واکنش و تحمل آنرا توسط بافت انسانی نشان داد.

این نوع مش در زمان گزارش نتایج جراحی‌های متعدد فتق توسط کونتز، دوگلاس و دیگران، در سال ۱۹۴۸ بهترین پروتز سنتتیک در دسترس بود.

در سال‌های بعد به علت مشخص شدن عوارضی مثل شکسته شدن، تجمع سروما، چسبندگی شدید به روده‌ها و گرفتاری در خارج کردن آن در اعمال جراحی بعدی و ظهور پروتزهای سنتتیک جدید، مصرف آن کنار گذاشته شد.

### استیل زنگ نزن

از اولین استفاده بالینی این مش در سال ۱۹۸۳، این نوع مش به عنوان یک بیوماتریال برای پشتیبانی و پوشاندن دفکت بزرگ کردن بافت های بدن بکار رفته است، این مش سطح صاف و نرم داشته و به عبور هوا و مایع نفوذ پذیر است و عکس العمل جسم خارجی کمی ایجاد می کند.

### مش پلی استر (Dacron)

مش پلی استر، پلیمری از اتیلن گلیکول و Terephthalic Acid در سال ۱۹۳۹ ساخته شد. در سال ۱۹۵۶ به دنبال نارضایتی از مصرف مش های فلزی در ترمیم هرنی مورد استفاده قرار گرفت.

محققین زیادی از این مش در ترمیم فتق های اینگوینال و انسزیونال استفاده کردند.

استوپا و همکارانش در سال ۱۹۷۵ روش خود را با استفاده از مش بزرگ دو طرفه توضیح داد که پس از او وانتز این روش را در ۲۳۷ بیمار گزارش کرد و مش مرسلین را برای این روش انتخابی اعلام نمود.

در طی پنج دهه گذشته، مش مرسلین را برای ترمیم هرنی های اینگوینال و انسزیونال بارها مورد استفاده قرار دادند و به عنوان اولین مش غیر فلزی با اقبال عمومی جراحان جای خود را باز کرد. با این همه مش پرولن بعلت مقبولیت عامه جایگزین آن شده است.

### مش پلی پروپیلن

Usher در سال ۱۹۵۸ مش جدید پلی پروپیلن را بنام مش "مارلکس" معرفی کرد. این مش در زمان خود مزایای متعددی نسبت به مش های موجود داشت؛ توانایی تحمل کشش بالا، مقاومت در مقابل مواد شیمیائی و حرارت بالا و انعطاف پذیری از جمله مزایای این مش بود.

Usher در تعداد زیادی بیمار این مش را در ترمیم فتق اینگوینال و انسزیونال مورد استفاده قرار داد و نتایج آنرا منتشر نمود.

نایپوس - بن داوید - داون - ژیلبرت و دیگران استفاده از مش را عمومی کرده و در نهایت Lichtenstein و پرویز عمید با روش هرنیوپلاستی بدون کشش "TFH"، استفاده از مش پرولن را عمومیت بخشیده و نتایج خوبی ارائه کردند. در این دوره با کاهش قابل توجه میزان عود فتق نسبت به ترمیم بافتی موجب گردید که میزان استفاده از مش در ترمیم فتق بیشتر شده و مش های جدید تری به بازار عرضه شود.

صرف نایلون به صورت دوخت بند کفشه در کف کانال اینگوینال در اواسط قرن بیستم به دفعات مورد استفاده قرار گرفت که پس از آن به صورت تور نایلونی با ضخامت های مختلف بکار گرفته شد که میزان عود فتق تا ۲۰٪ موارد گزارش گردید.

با وجود اینکه نخ نایلون بعنوان یک ماده مؤثر مفید است ولی بعلت کیفیت غیر مطلوب نمی توان آن را به عنوان مش توصیه کرد.

### سیلاستیک

پلیمر سیلیکون و اکسیژن با شاخه پذیری گروه الکیل با زنجیره بلند، سیلاستیک نامیده می شود که دوام لاستیکی سخت دارد. ترکیب سیلاستیک با مش داکرون و یا مش نایلون به صورت ساندویچی مورد مصرف قرار می گیرد. این الاستومر تقویت شده را جراحان اطفال برای بستن دفکت های مادرزادی جدار شکم مورد استفاده قرار می دهند. در حال حاضر فقط به عنوان بستن موقعت جدار شکم مصرف می شود.

### تفلون

تفلون یا پلی تترا فلورو اتیلن، بعلت خاصیت فیزیکی "مرطوب نشدن با آب" مشهور است و به همین علت بعنوان مش بدون ایجاد چسبندگی مورد نظر قرار گرفت. از سال ۱۹۴۹ تا دهه آخر قرن بیستم بررسی های متعددی در استفاده از این مش در ترمیم فتق انجام شد، با وجود بعضی موفقیت ها به ویژه مصرف آن در داخل پریتون و یا روی پریتون به علت موارد زیر برای مصرف روتین در ترمیم فتق توصیه نمی شود: مش تفلون در بافت بدن درگیر نمی شود، به عفونت مقاوم نیست، عوارض زخم آن زیاد است، تجمع مایع در دو طرف آن مقاوم به درمان است، فیستول ایجاد می کند.

### پلی تترا فلورو اتیلن بسط یافته (PTFE)

این ماده در سال ۱۹۳۸ بطور اتفاقی توسط پلانکت کشف شد و در سال ۱۹۶۳ در ژاپن پدیده انساطی این ماده برای تولید ساختمان کاملاً یکدست و یک شکل معرفی شد. در مطالعات فراوان، مش PTFE و بقیه مش ها، خارج کردن آن از بافت آسان تر بوده و مشکل کمتری در حضور آلودگی و عفونت ایجاد می کند.

روش جراحی استوپا تحت عنوان تقویت جدار با مش بزرگ (GPRVS) در سال ۱۳۷۲ توسط سیدفرشی که مستقیماً از استوپا آموزش دیده بود، در بیمارستان سینای تهران، برای فتق‌های بزرگ و مشکل‌دار و پیچیده و دوطرفه انجام و معرفی گردید و عوارض آن نیز در مقاله‌ای در نشریه دانشکده پزشکی تهران ارائه شد.

در بیمارستان سینا، جراحی ترمیم فتق انسزیونال به ویژه با روش Retro Muscular Prefasical توسط همکاران از بیست سال قبل انجام می‌شد که طی مقالاتی نتایج آن ارائه شده است و به عنوان روشی با کمترین میزان عود برای ترمیم فتق‌های انسزیونال توصیه گردید.

با مراجعه به نوشه‌های پزشکی داخلی ارائه گزارش‌های استفاده از روش‌های جراحی مختلف با ترمیم بافتی و پروتزی را می‌توان به عنوان پیشرفت جراحی فتق در ایران تلقی کرده و امیدوار بود که همکاران جراح در ایران نیز بتوانند در پیشرفت روش‌ها، مؤثر واقع شوند.

با ارائه روش‌های درمان فتق اینگوینال از طریق لاپاراسکوپی که از سال ۱۹۹۱ شروع شد استفاده از مش پرولن در این روش نیز برتری خود را حفظ کرده و به عنوان مش انتخابی در ترمیم فتق اینگوینال با روش TEPP و TAP مورد استفاده قرار گرفت. مش پلی‌پروپیلن در ۴۵ سال گذشته و به دنبال گزارش‌های مکرر در حال حاضر مورد قبول جراحان در ترمیم فتق می‌باشد.

ترمیم‌های مختلف بافتی فتق با مهارت جراحان در ایران انجام شده است. همزمان با ارائه روش‌های استفاده از مش در ترمیم فتق‌ها، این روش‌ها در ایران نیز انجام شده است. استادان رشته جراحی؛ عدل، وارطانی، حسابی، سیدفرشی روش‌های استفاده از مش پرولن را در مجله "مکتب عدل" در سال ۱۳۴۸ به چاپ رسانیده‌اند.

در سال ۱۳۷۰ روش Lichtenstain توسط پرویز عمید همکار مستقیم Lichtenstain و یعقوبی در بیمارستان سینای تهران انجام شد که پس از آن به عنوان روش استاندارد جراحی فتق اینگوینال درآمد و در آموزش دستیاران جراحی مد نظر قرار گرفت.

**Abstract:**

## **Development of Abdominal Wall Hernia Management**

***Yaghoobi Notash A. MD<sup>\*</sup>, Seyed Farshi J. MD<sup>\*</sup>, Yaghoobi Notash A. Jr. MD<sup>\*\*</sup>***

(Received: 8 Oct 2008      Accepted: 24 Jan 2009)

Hernias is a well-known disease which has attracted the attention of human beings since the ancient period. some of its manifestations, symptoms and treatment approaches were also considered in ancient literature. Throughout the time of transmission from the ancient times to the barber-surgeon era, no major progress was made in diagnosing and treatment of hernia. However, following the emergence of renaissance in Europe and the getting opportunities of dissection and autopsy afterwards, the anatomical knowledge of humans on hernia was expanded and by promoting sterilizing methods using lister and also stabilizing the position and advances of anesthesia in surgery, a major revolution took place in the area of hernia treatment.

At the same time of developing different tissue repair methods, using metallic or non-metallic prosthesis in hernioplasty have progressed since the Bassini, about a century ago. Considering technological progresses and the optimization of various mesh types, different surgical methods have been developed and depending on the expertise of the surgeons have been used, so recurrence and post-operative complications have reduced, as well.

***Key Words: Hernia, Abdominal Wall***

\* Professor of General Surgery, Tehran University of Medical Sciences and Health Services, Sina Hospital, Tehran, Iran

\*\* Resident of General Surgery, Tehran University of Medical Sciences and Health Services, Sina Hospital, Tehran, Iran

## References:

1. A selective history of groin hernia surgery is the early 19th century: Ivan. Rutkow: The Surgical Clinics of North America, 1998, Vol 78, No6, 921-940.
2. James R. De bord: The historical development of prosthetics in hernia surgery: The Surgical Clinics of North America, 1998, Vol 78 No6, 973-1006.
3. Raymond c. Read: Historical Survey of the treatment of hernia: Hernia 4<sup>th</sup> Ed! Lippincatt Company.
4. Rene Stoppa, George E. Wantz, Gabriele, Muneyato, and Alfonso pluchinotta: Evolution and present state of groin hernia repair: Bendavid Abdominal wall hernia 2001 Springer - Vertag.
5. John E.Skandalakis, Genet. Colborn, Lee j. Skandalakis, David A. Mccluskyll: Historical Aspects of Groin Hernia Repair: Nuhus and Candons Hernia. Fifth edition: Lippincott Williams and Wilkns 2002.
6. Jose F.Patino: A History of the Treatment of Hernia: Nyhus and Candons Hernia. Fifth edition. Lippincott williams and wilkins, 2002.
7. Talebpour M, Yaghoobi,N.Ali, Zargar M. Laparoscopic Hernioplasty by eyeglass shaped mesh in 54 patients with bilateral inguinal hernia. Tehran University Medical Journal, 65(5): 60-65, August 2007.
8. Yaghoobi Notash.A,Yaghoobi Notash A,JR, Seid Farshi J, Ahmadi Amoli H, Salami J, Mamarabadi M. Outcomes of Rives - Stoppa technique in incisional hernia repair Ten - Years Experiences Hernia. 2007 Feb, 11(1): 25-9. November, 2006.

۹. پروفسور عدل، دکتر حسابی، دکتر سیدفرشی؛ فتق مغبنی، مجله مکتب عدل. شماره اول از سال ششم. آبان .۱۳۴۸